

۲۳۶۲۱۶۸

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چالش‌های آئین دادرسی کیفری  
در خصوص جرائم منافی عفت

www.ketab.ir

مولفان:

رضا نوری

مهدی رحیمی دهسوری

انتشارات چتر دانش

|                               |                                                                                                                                                             |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه                       | : نوری، رضا، ۱۳۷۱-                                                                                                                                          |
| عنوان قراردادی                | : ایران. قوانین و احکام. Iran. Laws, etc.                                                                                                                   |
| عنوان و نام پدیدآور           | : چالش‌های آیین دادرسی کیفری در خصوص جرائم منافی عفت / مولفان رضا نوری، مهدی رحیمی دهسوری.                                                                  |
| مشخصات نشر                    | : تهران: چتر دانش، ۱۴۰۱.                                                                                                                                    |
| مشخصات ظاهری                  | : ۱۲۷ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.                                                                                                                                     |
| شابک                          | : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۹۰-۳                                                                                                                                         |
| وضعیت فهرست نویسی             | : فیپا                                                                                                                                                      |
| یادداشت                       | : کتابنامه ص. ۱۲۲-۱۲۵؛ همچنین به صورت زیرنویس.                                                                                                              |
| موضوع                         | : امر قبیحه (حقوق) -- ایران Iran -- Obscenity (Law)<br>امر قبیحه (حقوق) -- قوانین و مقررات کیفری -- ایران<br>Obscenity (Law) -- Criminal provisions -- Iran |
|                               | تجاوز به عنف -- ایران Iran -- Rape                                                                                                                          |
|                               | آیین دادرسی جزایی -- ایران Iran -- Criminal procedure                                                                                                       |
|                               | جرم‌شناسی -- ایران Iran -- Criminology                                                                                                                      |
| شناسه افزوده                  | : رحیمی دهسوری، مهدی، ۱۳۶۰-                                                                                                                                 |
| رده بندی کنگره                | : KMF۴۲۰                                                                                                                                                    |
| رده بندی دیویی                | : ۳۶۵/۵۵-۲۵۳                                                                                                                                                |
| شماره کتابشناسی ملی           | : ۹۱۱۰۳۶۵                                                                                                                                                   |
| اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا |                                                                                                                                                             |

|                |                                                      |
|----------------|------------------------------------------------------|
| نام کتاب       | : چالش‌های آیین دادرسی کیفری در خصوص جرائم منافی عفت |
| ناشر           | : چتر دانش                                           |
| مؤلف           | : رضا نوری - مهدی رحیمی دهسوری                       |
| نوبت و سال چاپ | : اول - ۱۴۰۲                                         |
| شمارگان        | : ۱۰۰۰                                               |
| شابک           | : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۹۰-۳                                  |
| قیمت           | : ۱۱۰۰۰۰ تومان                                       |

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸  
 تلفن مرکز بخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳  
 پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com  
 کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

## سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

## فهرست

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| مقدمه .....                                                              | ۹  |
| فصل نخست: مفاهیم، اصول جرم انگاری و پیشینه .....                         | ۱۱ |
| مبحث اول: مفهوم شناسی .....                                              | ۱۳ |
| گفتار اول: مفهوم جرم منافی عفت .....                                     | ۱۳ |
| گفتار دوم: مفهوم عمل منافی عفت .....                                     | ۱۷ |
| گفتار سوم: مفهوم رابطه نامشروع و رابطه آن با عمل منافی عفت دون زنا ..... | ۱۹ |
| مبحث دوم: اصول شرعی و قانونی چرایی برخورد افتراقی با جرایم               |    |
| منافی عفت .....                                                          | ۲۲ |
| گفتار اول: مبانی شرعی .....                                              | ۲۲ |
| بند اول: اصل پوشانندگی و جرم پوشی .....                                  | ۲۳ |
| بند دوم: اصل برائت .....                                                 | ۲۶ |
| بند سوم: قاعده درء .....                                                 | ۳۲ |
| گفتار دوم: اصول قانونی .....                                             | ۳۶ |
| بند اول: قانون مجازات اسلامی .....                                       | ۳۶ |
| بند دوم: قانون آیین دادرسی کیفری .....                                   | ۳۶ |
| مبحث سوم: بررسی پیشینه تقنینی اعمال منافی عفت .....                      | ۳۷ |
| گفتار اول: قبل از انقلاب .....                                           | ۳۸ |
| گفتار دوم: بعد از انقلاب .....                                           | ۴۰ |
| فصل دوم: مباحث شکلی مربوط به جرائم منافی عفت ..                          | ۴۵ |
| مبحث اول: اصل ممنوعیت تعقیب و تحقیق در جرایم منافی عفت و                 |    |
| استثنائات بر آن .....                                                    | ۴۷ |
| گفتار اول: گفته‌ها در ماده ۱۰۲ آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ .....         | ۴۸ |
| گفتار دوم: اصل ممنوعیت تعقیب و تحقیق .....                               | ۵۰ |
| گفتار سوم: استثنائات اصل .....                                           | ۵۴ |
| بند اول: در مرئی و دید عام واقع شدن .....                                | ۵۴ |

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| بند دوم: شاکی خصوصی.....                                                                                      | ۶۱  |
| بند سوم: جرایم منافی عفت به عنف.....                                                                          | ۷۳  |
| بند چهارم: سازمان یافته بودن.....                                                                             | ۷۶  |
| مبحث دوم: ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری و صلاحیت مستقیم دادگاه های کیفری در رسیدگی به جرایم منافی عفت..... | ۸۰  |
| گفتار اول: گفته ها در ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲.....                                         | ۸۳  |
| گفتار دوم: رابطه نامشروع غیرفیزیکی.....                                                                       | ۸۹  |
| گفتار سوم: قوادی.....                                                                                         | ۱۰۲ |
| مبحث سوم: نظریات مشورتی اداره حقوقی و نشست قضائی مرتبط با عمل منافی عفت و رابطه نامشروع.....                  | ۱۰۷ |
| گفتار اول: نظریات مشورتی اداره حقوقی.....                                                                     | ۱۰۷ |
| گفتار دوم: نشست قضائی.....                                                                                    | ۱۱۸ |
| فهرست منابع.....                                                                                              | ۱۲۲ |

## چکیده

جرائم منافی عفت، نسل و نسب و حیثیت و عفت عمومی را نشانه می‌رود و پایه‌های نهاد خانواده را به شدت متزلزل می‌کند و بحران سقوط معنویت و فزونی جرایم گوناگون را برای جامعه به ارمغان می‌آورد؛ از این رو، سیاست جنایی اسلام در تئوری و تشریع، با شدت هر چه تمام‌تر با آن برخورد کرده و مجازات‌های سنگینی برای آن مقرر کرده است. ولی از نظر اجرایی رویکرد سیاست جنایی اسلام در جرایم جنسی در مرحله اثبات جرم و اجرای مجازات، عکس این سیاست در مرحله تشریع و ثبوت است و فرایند رسیدگی به این جرایم مبتنی بر بزه‌پوشی و دشواری در اثبات این جرایم بوده، به گونه‌ای که برخی برای باورند که اثبات این جرایم در عمل محال است و حتی سعی در بزه‌پوشی و جلوگیری از افشاء جرم و ترغیب شخص خطاکار، مردم، حاکم و قاضی به سترگانه و پوشیدن خطا در آیات و روایات مورد توجه بوده و آن را از ابعاد و جنبه‌های مختلف دارای اهمیتی قابل توجه دانسته‌اند؛ زیرا سخت کردن اثبات جرم نیز فرصتی بیشتر به مجرم در جهت توبه و دور ساختن فرد از برچسب خوردن می‌دهد و به همین جهت در شرع مقدس اسلام، اصل بر ممنوعیت تحقیق در این جرایم است و در جهت توجیه ممنوعیت تحقیق در جرایم منافی عفت، فقها به اصول و دلایلی استناد می‌کنند و این اصول را مبانی قاعده ممنوعیت تحقیق و تجسس در این جرایم در نظر گرفته‌اند که عبارت‌اند از: اصل ستر و بزه‌پوشی، اصل برائت و

قاعده درء؛ و دلایل قاعده ممنوعیت تحقیق در جرایم منافی عفت، دلایل قانونی، شرعی و اجتماعی است؛ و خوشبختانه قانونگذار در تدوین قانون آیین دادرسی کیفری به تبعیت از سیاست کیفری اسلام مبنی بر بزه‌پوشی این جرائم، اصل را بر ممنوعیت تعقیب و تحقیق در جرایم منافی عفت گذاشته؛ ولی با این حال عدم جواز تحقیق و تعقیب در جرایم منافی عفت در چهار حالت مجاز دانسته شده است که عبارتند از: جرم در مرئی و منظر عام واقع شود، جرم منافی عفت دارای شاکی خصوصی باشد، به عنف باشد و یا به صورت سازمان یافته باشد و در این چهار حالت، مقام قضائی تعقیب و تحقیق را انجام خواهد داد. اما نحوه تدوین قانون باعث اختلاف‌هایی در تفسیر قانون بین قضات و دکترین حقوق شده است که چالش‌هایی را در اجرای صحیح قانون به وجود آورده است؛ هدف اساسی ما در این تحقیق پاسخ با این چالش‌ها، منطبق با قانون و رویه قضایی می‌باشد.